

Брюксел, 8 юни 2026 г.
(OR. en)

9613/26

POLGEN 130	EDUC 178
ECOFIN 663	ENER 273
EMPL 128	UEM 186
SOC 284	GENDER 44
COMPET 605	JAI 681
MI 518	JEUN 89
ENV 552	SAN 362
IND 354	
ECB	EIB

БЕЛЕЖКА

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Комитета на постоянните представители/Съвета
Относно:	Европейски семестър – хоризонтална бележка относно интегрираните специфични за всяка държава препоръки

Приложено се изпраща на делегациите изготвената от председателството хоризонтална бележка относно интегрираните специфични за всяка държава препоръки за 2026 г.

**ПОДГОТОВКА ЗА ПОЛИТИЧЕСКОТО ОБСЪЖДАНЕ В СЪВЕТА И ЕВРОПЕЙСКИЯ
СЪВЕТ НА СПЕЦИФИЧНИТЕ ЗА ВСЯКА ДЪРЖАВА ПРЕПОРЪКИ И ПАКЕТА НА
ЕВРОПЕЙСКИЯ СЕМЕСТЪР (ПРОЛЕТ 2026 Г.)**

На 3 юни 2026 г. Комисията публикува своя пролетен пакет на европейския семестър за 2026 г., включително доклади по държави и препоръки за специфични за всяка държава препоръки (СДП) за всички държави членки. Съветът има за цел да приеме СДП на 10 юли 2026 г.

Този пролетен пакет идва в момент на повишено геополитическо напрежение, нестабилност на цените на енергията и трайни предизвикателства пред конкурентоспособността, което изисква координиран политически отговор на ЕС, насочен към укрепване на издръжливостта, стратегическата автономност и фискалната устойчивост. В очакване на обсъждането и приемането на СДП настоящата бележка има за цел да допринесе за политическия дебат относно икономическото и социалното положение в Европа. В нея се описват подробно настоящите икономически предизвикателства, пред които са изправени държавите членки, и се обобщават политическите пътища за повишаване на конкурентоспособността, както е посочено в СДП, представени от Комисията. В бележката се подчертава ролята на СДП за насърчаване на координацията на икономическите политики и политиките по заетостта в целия Европейски съюз. В нея се поставя акцент върху междусекторни приоритети като енергийната сигурност, икономическата сигурност, отбранителната готовност и социалната справедливост. В бележката също така се оценява наличието на макроикономически дисбаланси и се отправят съответни препоръки към редица държави членки. В нея се отчита и установената роля на Съвета в процеса на европейския семестър.

Цикълът на европейския семестър за 2026 г.: отговор на геополитическите и икономическите предизвикателства

Пролетният пакет за 2026 г. идва на фона на дълбока геополитическа несигурност.

Агресивната война на Русия срещу Украйна показва необходимостта от значително повишаване на отбранителната готовност на Европа и нейната енергийна сигурност.

Продължаващото напрежение в Близкия изток доведе до нова нестабилност на цените на енергията и до смущения във веригата на доставки. Тези предизвикателства идват в контекста на засилена глобална конкуренция, особено по отношение на достъпа до суровини и технологии от критично значение, и на фона на все по-належащата необходимост от действия в отговор на изменението на климата.

Войната в Украйна изведе на преден план необходимостта от по-силни отбранителни способности и гражданска готовност на ЕС. В пътната карта за европейската отбранителна готовност до 2030 г. се подчертава необходимостта от устойчиви инвестиции в производствен капацитет, съвместно възлагане на поръчки и киберсигурност. Инициативата „Мерки за сигурността на Европа“ (SAFE) предоставя 150 милиарда евро под формата на дългосрочни заеми за поръчки в областта на отбраната, като Съветът вече е одобрил 18 национални плана в областта на отбраната. Инициативите за съвместно възлагане на поръчки (например за боеприпаси, противовъздушна отбрана) трябва да придобият по-голям мащаб, като Комисията улесни обединяването на търсенето до 2027 г., а редом с това държавите членки разполагат с инструменти като заемите по SAFE и Европейския фонд за отбрана (ЕФО).

Енергийната криза извежда на преден план необходимостта от чиста, финансово достъпна и сигурна енергия. Планът REPowerEU и инициативата AccelerateEU предоставят рамки за по-нататъшно намаляването на зависимостите от изкопаеми горива, увеличаване на възобновяемите енергийни източници и подобряване на енергийната инфраструктура. От държавите членки се очаква да гарантират приключването на всички ключови етапи и цели по главите за REPowerEU в рамките на своите планове за възстановяване и устойчивост (ПВУ) до август 2026 г. и да координират действията в рамките на своите национални планове в областта на енергетиката и климата (НПЕК) за постигане на целта за намаляване до 2030 г. с 55% на емисиите, както и за постепенното прекратяване на вноса на енергия от Русия до 2027 г. Спешните мерки за смекчаване на резки скокове в цените на енергията трябва да бъдат временни, целенасочени и фискално устойчиви, като се избягва увеличаването на търсенето на изкопаеми горива. Комисията ще координира запълването на газохранилищата в целия ЕС и колективното освобождаване на петролните резерви, за да се предотвратят смущения в доставките.

В този контекст мерките, които укрепват структурната устойчивост на европейската енергийна система и ускоряват отказа от изкопаеми горива, могат да се възползват от съществуващата гъвкавост във фискалната рамка. Ето защо – по искане на държавите членки – Комисията предложи да се разшири обхватът на настоящата национална клауза за дерогация за разходите за отбрана, за да се включат мерките, предприети от февруари 2026 г. насам за намаляване на зависимостта от вносни изкопаеми горива и по този начин да се допринесе за сигурността и отбраната на Европа. Гаранциите за фискална устойчивост ще останат изцяло в сила. Комисията своевременно ще даде на държавите членки допълнителна яснота относно процедурните и оперативните изисквания във връзка с тази разпоредба.

На този фон икономиката на ЕС доказва, че е устойчива, но страда от структурни уязвимости. Ръстът на производителността остава слаб и същевременно продължават да съществуват значителни пропуски в областта на иновациите. Разходите за енергия остават високи спрямо тези на няколко международни партньори, а редица икономики в ЕС продължават да зависят в голяма степен от изкопаемите горива, което откроява отново необходимостта от ускоряване на реформите и инвестициите в подкрепа на по-широкото използване на енергията от възобновяеми източници и разгръщане на свързаната с нея инфраструктура, за да се укрепи конкурентоспособността на ЕС в световен мащаб. Недостигът на работна ръка и умения продължава да засяга икономиката, особено в цифровия, екологичния и здравния сектор. Финансовата достъпност на жилищата се влошава и продължава да изостря социалните неравенства в цяла Европа. Европейският семестър за 2026 г. има за цел да даде отговор на тези предизвикателства чрез координирани реформи и инвестиции, съобразени с компаса за конкурентоспособността и Европейския стълб на социалните права.

Наблюдение на бюджета

През пролетта на 2026 г. Комисията направи оценка на спазването от страна на държавите членки на съответните препоръки на Съвета. Оценката на Комисията обхваща както 2025 г., така и 2026 г., и се основава главно на сравнение между данните за бюджетните резултати и прогнозите на Комисията за растежа на нетните разходи, от една страна, и максималните темпове на растеж на нетните разходи, препоръчани от Съвета, от друга страна, като се вземат предвид и националните клаузи за дерогация за отбраната, когато е приложимо.

Оценката на Комисията обхваща всички държави членки: тези, които понастоящем са в процедура при прекомерен дефицит (ППДФ), и тези, които не са в процедура при прекомерен дефицит. За държавите членки, за които понастоящем се прилага ППДФ, Комисията направи оценка на действията, предприети в отговор на препоръките на Съвета в рамките на ППДФ. За Малта Комисията препоръча на Съвета да отмени ППДФ, тъй като дефицитът на сектор „Държавно управление“ бе успешно и трайно намален под 3% от БВП. За останалите девет държави членки, които понастоящем са обект на ППДФ¹, Комисията счете, че всички процедури следва да бъдат временно спрени: въпросните държави членки са спазили съответните препоръки на Съвета във връзка с ППДФ по начин, който според Комисията представлява ефективно действие. За държавите членки, които понастоящем не са обект на ППДФ, Комисията оцени напредъка в изпълнението на техните средносрочни фискално-структурни планове и спазването на съответните препоръки на Съвета. В този контекст Комисията набеляза държавите членки, които спазват (и/или се очаква да спазят) плановете за разходите, препоръчани от Съвета, и тези, които са регистрирали отклонение (или съществени отклонения) през 2025 г. и/или рискуват да регистрират отклонение (или съществени отклонения) през 2026 г. В тази оценка Комисията надлежно взе предвид националната клауза за дерогация².

Структурните реформи играят ключова роля за гарантиране на дългосрочната устойчивост на публичните финанси. За осемте държави членки, за които Съветът е одобрил удължен период на корекция³, Комисията оцени изпълнението на ключовите стъпки от реформите и инвестициите, обуславящи удължаването, като взе предвид и информацията, предоставена в техните годишни доклади за напредъка. Предвид своята оценка Комисията счита, че като цяло всички засегнати държави членки спазват по задоволителен начин своите ангажименти по отношение на реформите и инвестициите.

¹ Белгия, Франция, Унгария, Италия, Австрия, Полша, Румъния, Словакия и Финландия.

² Освен това Комисията изрази мнение, че има основание за откриване на процедура при прекомерен дефицит за България, която ще бъде разгледана в съответствие с установените процедури.

³ Белгия, Германия, Испания, Франция, Италия, Австрия, Румъния и Финландия.

Подобряването на качеството на публичните финанси, включително по-ефективните публични разходи и по-доброто събиране на данъци, е от съществено значение за осигуряването на реална стойност за данъкоплатците и за гарантирането на фискална устойчивост. Приоритизирането на разходите, повишаването на тяхната ефикасност и ефективност и модернизирането и опростяването на данъчните системи могат да спомогнат за съсредоточаване върху разходите, повишаване на необходимите приходи и подкрепа за икономическата устойчивост. Това включва повишаване на ефективността и устойчивостта на системите за здравеопазване, дългосрочни грижи и пенсии. В СДП за 2026 г. държавите членки се насърчават също така да предприемат мерки за подобряване на спазването на данъчното законодателство чрез модернизиране и цифровизиране на събирането на приходите и данъчната администрация, разширяване на данъчните основи, адаптиране на данъчния микс в подкрепа на устойчивата конкурентоспособност, борба с отклонението от данъчно облагане и справяне с агресивното данъчно планиране, за да се гарантират данъчната справедливост и устойчивостта на приходите.

Конкурентоспособност

Компасът за конкурентоспособността е ръководната рамка за този цикъл на европейския семестър. Той привежда реформите и инвестициите в съответствие със стратегическите приоритети на ЕС за преодоляване на изоставането в областта на иновациите и опростяване на бизнес средата, като същевременно води до намаляване на стратегическите зависимости и декарбонизиране на нашите икономики, насърчава уменията и качествените работни места и гарантира социална справедливост и сближаване. За да се подобрят резултатите в областта на иновациите в ЕС, Комисията призовава за повече публични и частни инвестиции в научноизследователска и развойна дейност и за мерки за укрепване на системите за иновации, за повишаване на ефективността на публичната подкрепа за бизнес иновациите и за улесняване на достъпа до финансиране. За да се подобри бизнес средата и да се намалят разходите, държавите членки трябва да полагат непрекъснати усилия за намаляване на ненужната административна тежест, като същевременно се запазят целите на политиката и приложимите стандарти и се модернизира публичната администрация. Така например, държавите членки трябва да предприемат действия за ускоряване на издаването на разрешения за строителство, екологични разрешения и разрешения за стопанска дейност. Те трябва да се справят с припокриващите се компетентности, да се стремят към опростяване на нормативната уредба и да продължат цифровизацията на публичната администрация.

Единният пазар остава разпокъсан, белязан от пречки пред търговията с услуги, цифровите пазари и растежа на МСП. Пътната карта „Една Европа, един пазар“ и предстоящият пакет за справедлива трудова мобилност имат за цел да задълбочат интеграцията, докато в СДП за 2026 г. се отправя призив към държавите членки да премахнат необоснованите ограничения върху трансграничните услуги (напр. професионални квалификации, лицензиране). В частност регулаторната сложност продължава да бъде основна пречка пред трансграничната търговия и инвестициите, особено за МСП. На държавите членки се препоръчва да намалят специфичните за всяка държава пречки пред единния пазар, по-специално свързаните със свръхрегулирането, с голямата административна тежест, засягаща навлизането на пазара, и с регулаторните ограничения за някои професионални услуги. На равнището на ЕС инициативата „Опростеност още при проектирането“ и рамката EU Inc. имат за цел да се намали административната тежест, като същевременно се запазят целите на политиката и приложимите стандарти и се цифровизират обществените услуги. Съюзът на спестяванията и инвестициите ще разшири достъпа на МСП до рисков капитал и частен капитал, по-специално чрез мерки за насърчаване на по-голямо участие на непрофесионалните инвеститори на капиталовите пазари.

ЕС е изправен пред стратегически зависимости в областта на суровините от критично значение, полупроводниците и отбранителните технологии, което го излага на смущения във веригата на доставки и геополитически натиск. Законодателният акт за суровините от критично значение, Актът за интегралните схеми и Стратегията за икономическа сигурност предоставят рамки за решения за диверсификация, връщане на производството и кръгова икономика. Актът за кръговата икономика (2026 г.) ще предложи задължителни цели за рециклирано съдържание за ключови сектори (напр. акумулаторни батерии, строителство), а Актът за интегралните схеми 2.0 (2026 г.) има за цел да увеличи финансирането за производството на полупроводници в ЕС с допълнителни 10 милиарда евро за Фонда за интегралните схеми. От държавите членки се изисква да определят до 2027 г. „стратегически зони в областта на полупроводниците“, като предложат ускорено издаване на разрешения и данъчни стимули.

Заетост, умения и социални аспекти

Постигнат е известен напредък в подобряването на функционирането на пазара на труда и увеличаването на човешкия капитал, но все още са необходими допълнителни усилия за укрепване на тези аспекти с оглед повишаване на конкурентоспособността и производителността на Европа⁴, както и социалното приобщаване. СДП за 2026 г. насърчават държавите членки да подкрепят качествена заетост, да засилят участието на пазара на труда и да подобрят развитието на умения чрез ефективни системи за образование и обучение и активни политики на пазара на труда с цел повишаване на производителността и подкрепа за устойчива социална пазарна икономика. Подобряването на образователните резултати, повишаването на квалификацията и преквалификацията и осигуряването на по-тясно съответствие между уменията на работниците и търсенето на пазара на труда продължават да бъдат ключови приоритети, по-специално за справяне с недостига на работна ръка и умения в стратегическите сектори. В няколко държави членки повишаването на общото равнище на уменията е особено важно. Продължава да се наблюдава недостиг на работна ръка и несъответствия между търсените и предлаганите умения, особено в секторите на НТИМ, цифровите и зелените технологии. Съюзът на уменията и пътната карта за качествени работни места имат за цел да укрепят уменията и създаването на качествени работни места и преходите.

Нужни са постоянни усилия, за да се отбележи напредък към целта на ЕС за намаляване на броя на хората, изложени на риск от бедност или социално изключване, с най-малко 15 милиона до 2030 г., в т.ч. най-малко 5 милиона деца. В СДП за 2026 г. държавите членки се приканват да предприемат действия в отговор на съществуващите и нововъзникващите предизвикателства пред социалната справедливост, включително чрез укрепване на пътищата към пазара на труда и подобряване на достъпността, обхвата и адекватността на схемите за минимален доход, включително за възрастните хора. Осигуряването на достъп до качествени и финансово достъпни социални услуги е също толкова важно както за подпомагане на хората, живеещи в бедност, така и за предотвратяване на изпадането на други хора в бедност, като същевременно спомага за осъществяването на връзка между хората и образованието, обучението, здравеопазването и други основни услуги.

⁴ В съответствие с Препоръката на Съвета относно човешкия капитал в Европейския съюз, приета през март 2026 г. <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6081-2026-REV-1/bg/pdf>

Инициативите на ЕС създадоха широка рамка, насочена към повишаване на социалната справедливост, намаляване на бедността и засилване на социалното приобщаване в целия ЕС, тъй като се счита, че те са от решаващо значение за гарантиране на конкурентоспособността, както и на устойчивостта и социалното сближаване във възходяща посока. Посредством стратегията на ЕС за борба с бедността Комисията се стреми да премахне бедността в ЕС до 2050 г., като използва всеобхватен и интегриран подход. Тази стратегия се подпомага от допълнителни действия за укрепване на Европейската гаранция за децата с цел прекъсване на цикъла на детската бедност между поколенията. Успоредно с това солидните политики за равенство и недискриминация спомагат за постигането на напредък по отношение на социалната справедливост и гарантират, че никой няма да бъде изоставен, в съответствие със стратегиите за Съюз на равенство. Всички тези елементи са включени в СДП за 2026 г., когато това е от значение.

Недостигът на жилища и нарастващите цени изострят социалните неравенства, особено в градските райони. Европейският план за жилища на достъпни цени и стратегията за жилищно строителство имат за цел да стимулират предлагането и да рационализират процесите на издаване на разрешения. Според Комисията социалният жилищен фонд трябва да бъде увеличен с 15% до 2030 г., като на разположение са средства от ЕС (43 милиарда евро) за саниране и ново строителство. Към държавите членки бяха отправени редица СДП за увеличаване на предлагането на жилища, по-специално чрез опростяване на процедурите за издаване на разрешения, чрез подобряване на достъпа до финансиране и чрез укрепване на социалното жилищно настаняване.

В специфичните за всяка държава препоръки за 2026 г. националните правителства се приканват също така да предприемат мерки за по-нататъшно укрепване на управлението на поднационално равнище, когато това е от значение. Осигуряването на достъп до основни услуги и предприемането на действия в отговор на специфичните социално-икономически предизвикателства и предизвикателства в областта на сигурността, пред които са изправени източните гранични региони, са въпроси от ключово значение за целия ЕС. На този фон изпълнението на СДП за 2025 г. относно териториалното сближаване доведе до известен напредък в намаляването на териториалните различия и укрепването на управлението на регионално и местно равнище. В няколко държави членки реформите в управлението на поднационално равнище напреднаха, което доведе до по-добро предоставяне на услуги, а местните обществени услуги също бяха подобрени, включително чрез по-голяма цифровизация.

Заклучение

В настоящата хоризонтална бележка се откроява значението на европейския семестър като механизъм за многостранно наблюдение и координиране на политиките в целия ЕС, като по този начин се подкрепят конкурентоспособността и качествената заетост, както и дългосрочната икономическа и социална устойчивост. В това отношение, след като бъдат приети от Съвета, СДП могат да послужат като ценни насоки за държавите членки, като спомагат за осигуряването на съгласуван и ориентиран към бъдещето подход към възникващите предизвикателства.
